

3. Дичківська І. М. (2015). *Інноваційні педагогічні технології*: навч. посібник. 3-тє видання (виправлене) Київ : Академвидав, 304 с.
4. *Освітні технології*: навч.-метод. посібник / за заг. ред. О. М. Пехоти. Київ : АСК, 2001. 256 с.

References:

1. Bieliaiev S. B. (2019). Zasoby diahnostryky profesiinoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv do rozrobky i vykorystannia pedahohichnykh tekhnolohii. East European Scientific Journal. Warsaw, Poland, 2019 - #4 (44), part 5. S. 4-9.
2. Bieliaiev S. B. (2019). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv do rozrobky i vykorystannia pedahohichnykh tekhnolohii: monohrafiia. Kharkiv : Vydavets SPD FO Zakharenko V.V., 410 s.
3. Dychkivska I. M. (2015). Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii : navch. posibnyk. 3-tie vydannia (vypravlene) Kyiv : Akademvydav, 304 s.
4. Osvitni tekhnolohii : navch.-metod. posibnyk / za zah. red. O. M. Piekhoty. Kyiv : ASK, 2001. 256 s.

Забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії в контексті вивчення практичного досвіду учасників сертифікації

Толмачова Ірина Миколаївна

Ensuring Subject-Subject Interaction in the Context of Studying the Pedagogical Experience of Certification Participants

Iryna TOLMACHOVA

irina.tolmacheva@gmail.com

В останні роки в системі загальної середньої освіти України цілеспрямовано імплементується системна реформа – Нова українська школа. Даний процес зумовив істотні зміни всіх складових педагогічної діяльності, в тому числі, й підходів до організації взаємодії учителя початкових класів із учнями та учнів між собою. Новий вектор такої взаємодії – реалізація суб'єктності учасників освітнього процесу. В рамках провадження механізмів Нової української школи започатковано й сертифікацію учителів – процедуру в українській освітній системі, яка має допомогти виявити найбільш талановитих педагогів та мотивувати їх до постійного професійного вдосконалення. Процес сертифікації складається з 3 етапів: незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи.

У 2019-2021 р.р. ми брали участь у вивченні практичного досвіду учасників сертифікації в якості експерта Державної служби якості освіти у Харківській області.

Мета роботи – проаналізувати процес забезпечення суб'єкт-суб'єктної взаємодії в контексті вивчення практичного досвіду роботи учасників сертифікації. Завдання вчителя початкових класів – допомогти молодшим школярам усвідомити цінність суб'єкт-суб'єктної взаємодії, оволодіти

способами її здійснення та використовувати її як інструмент становлення суб'єктності здобувача початкової освіти.

Цей напрям роботи сучасного педагога представлено у відповідному Професійному стандарті [1]. Зокрема, трудова функція Б «Партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу» передбачає прояв «Компетентності педагогічного партнерства» (Б 3).

Даний складник педагогічної діяльності ставав предметом аналізу в ході сертифікації кожен рік. При цьому процедура ознайомлення з практичним досвідом роботи вчителя початкової школи у напрямку організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії кожен рік змінювалася.

У 2019 р. експерти в режимі оф-лайн спостерігали за роботою вчителя та молодших школярів на уроках та поза ними, аналізували самопрезентацію практичного досвіду, проводили інтерв'ю з педагогом та адміністрацією закладу загальної середньої освіти. У 2020 р. експерти в режимі он-лайн аналізували самопрезентацію практичного досвіду, проводили інтерв'ю з педагогом, аналізували його вміння розв'язувати педагогічні задачі та знайомилися з матеріалами, наданими адміністрацією закладу загальної середньої освіти та керівником методичного об'єднання. У 2021 р. під час он-лайн експертного оцінювання професійних компетентностей учасників сертифікації основними методами збирання інформації були: аналіз самопрезентації практичного досвіду роботи учасника сертифікації; спостереження за навчальними заняттями; анкетування директора закладу загальної середньої освіти / його заступника та голови (керівника) методичного об'єднання; інтерв'ю з учасником сертифікації.

В методиці, яку використовували експерти, кожен рік було представлено відповідну професійну компетентність, визначено систему критеріїв, які розкрито через набір показників.

В ході інтерв'ю всі учасники сертифікації наполягали на важливості зміни професійної ролі педагога з транслятора знань на фасилітатора та модератора освітнього процесу та забезпечення різнобічної підтримки кожного учня.

Було зафіксовано позитивні складові роботи вчителя щодо організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії: організація ранкових зустрічей; цілеспрямоване використання навчальних осередків; організація парної та групової роботи; використання сучасних засобів навчання (смарт-дошка, планшети, цеглинка LEGO); фіксація етапів роботи на уроці за допомогою карток; емоційна підтримка інтелектуальних зусиль кожного учня; врахування вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів; створення на уроках атмосфери інтелектуального пошуку; використання учнями листів само оцінювання тощо. На нашу думку, є й аспекти, що потребують удосконалення

педагогічної діяльності вчителів початкових класів в означеному напрямку. Зокрема, поверхневе обговорення процесу та результатів самооцінювання; фрагментарний аналіз результатів групової роботи; формулювання підсумків роботи вчителем.

Отже, суб'єкт-суб'єктна взаємодія виступає детермінантою успішного навчального поступу молодших школярів в освітньому процесі Нової української школи. Саме практичний рівень організації суб'єкт-суб'єктної взаємодії є предметом аналізу в ході вивчення практичного досвіду учасників сертифікації. Вважаємо доречним доповнити інструментарій, яким користуються експерти в процесі сертифікації, матеріалами, за допомогою яких можна визначити вміння учителя початкових класів щодо забезпечення динаміки становлення такої взаємодії.

Бібліографія:

1. *Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»:* Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.

References:

1. *Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu za profesiiami «Vchytel pochatkovykh klasiv zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity», «Vchytel z pochatkovoї osvity (z diplomom mladshoho spetsialista)»:* Nakaz Ministerstva rozvytku ekonomiky, torhivli ta silskoho hospodarstva Ukrainy vid 23.12.2020 № 2736-20. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.